

ACC. N:R M. 14151:1-8.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Havald Almugård, Lund*
Härad: *Ö. Göinge* Berättare: *Gustav Emanson*
Socken: *Kristlinge* Berättarens yrke: *direktör; odf. i missionsfö.*
Uppteckningsår: *1955* Född år *1884* i *Länmland*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Religiösa familjeföremål. s. 1-8.

RELIGIÖSA FAMILJEFÖREMÅL.I. PRYDNADSFÖREMÅL.

1. Broderiarbeten: om äger, ägt eller sett (var? hos vem? vem tillverkat?) broderiarbeten med religiösa motiv, som hängkläden med bibliska figurmotiv, stolsdynor med sådana motiv, hängkläden med texter, märkdukar (flickorna fick förr ej sällan tillverka provdukar i skolan, korsstygnssdukar, de äldsta kända dukarna med bibliska motiv), bibelspråksdukar. Placering i hemmet?
2. Bibelkorgar och kartongtryck med bibelspråk: om äger, ägt eller sett etc. Varifrån fick man sådana föremål? Hur användes bibelkorgen?
3. Krucifix: placering? gammalt bruk?
4. Taylor och reproduktioner: även kort, om uppställda i hemmet och med religiös karaktär.
5. Kristusbilder av gips eller liknande: ex. Thorvaldsens Kristus. Särskild användning, ex. vid dödsfall i likrummet eller vid utfärdsandakt?
6. Julkrubbor: hur länge varit i bruk? hur länge står den kvar efter jul? allmänt bruk? vilka har julkrubbor? etc. Utseende? Noggrann beskrivning! Vem ordnar julkrubban?
7. Fotografier: prästfoton (vilken präst? hur kommit över? plats i hemmet?) konfirmationsfoton? uppsatt var?
8. Minnestavlor: hur länge brukats? beskrivning? vem förfärdigade? plats i hemmet?
9. Andra föremål som eldskärmar med bibliska motiv? om ägt, eller sett etc.

II. BIBEL OCH PSALMBOK.

10. Familjebibel: ärvdes? särskild plats? när användes? funnits i vilka hem? i ert eget hem? när köptes? anteckningar i den? vad för slags anteckningar? Exempel! När fördes dessa anteckningar in? Om familjebibel med anteckningar påträffas, sök om möjligt skriva av alla anteckningarna, gör skiss över anordningen osv.
11. Psalmboken: särskild plats? anteckningar i den? Använts vid gemensam andakt i hemmet?
12. Andra religiösa böcker.

III. SÄRSKILDA ANORDNINGAR I HEMMET.

13. Hemaltare: sett var? beskrivning! användning? gammalt bruk? var samlats till gemensam andakt i hemmet?
14. Bönevrå: anordning? användning?
15. Levande ljus: när förekommer? vid minnesdagar? Alla helgons dag i hemmet?
16. Missionssparbössor och liknande: var har de sin plats i hemmet? vilka hem har sådana?

IV. MUSIKINSTRUMENT.

17. Orgel: var sin plats, när användes (vid husandakt?)..
18. Psalmodikon: d:o
19. Andra musikinstrument med religiös användning.

V. DOP OCH VIGSEL I HEMMET.

20. Anordning vid hemmadop: skål? tända ljus? plats?
21. Vigsel i hemmet: brudmattor? vigselpallar? köpts eller tillverkats? altaranordning? levande ljus?

VI. BLOMMOR.

22. Brukade man ha palmer inomhus och hade i så fall detta bruk någon särskild innebörd?

ACC. N:R M. 14151:/

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I. PRYDNADSFÖREMÅL

1. Hemma i Sörmland fanns i vår barndom väggprydnader i nästan varenda stuga. De hade sålts av kolportörer och var ofta utförda i silver på svart sammet. Nu finns detta inte i någon större utsträckning. Jag (fru Enokson) har själv sytt en, som vi fortfarande har i jungfrukammaren. Den bär texten "På Guds välsignelse beror allt". Andra vanliga texter på broderade väggbonader vi sett är "Låt ej din hand så hårdna uti striden, att ej till bön den knäpps, när dag är liden", "Gårdagen är förbi, morgondagen har du inte sett, idag hjälper Herren". Vi har förresten en också fast den inte sitter uppe med en strof ur ~~Ida~~ Ida Granqvists sång "Det gäller att så en ädel säd...". I gamla läsarehem såg man ofta devisen "Jag och mitt hus vi vilja tjäna Herren".
- Annars känner jag inte till några broderier eller sådant av det här slaget. Märkdukar har jag sett någonstans, men det är inget vanligt.

2. Bibelkorgar är inget vanligt nu. Förekommer det, är det i form av en liten ask, som en bok, med tryckta lappar. Men jag har i många år (frun) gjort bibelkorgar till våra försäljningar. Men nu har radiomorgonbönerna och

ACC. N:R M. 14151:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Dagens Lösen konkurrerat ut dem.

3. Krucefifix har vi inte något. Det finns inte i många hem. Det är främst hos dem, som turistat i ett katolskt land.
4. Tyvärr vill jag säga, har de gamla tavlorna med religiösa motiv också försvunnit. Men än ser man ett och annat tryck med motiv från Kristens resa eller över Livets åldrar.
5. Thorvaldsens Kristusbild är vanlig både avbildad och som staty. Vi har den på pianot. Ofta ser man också en gipsstatyett "Den tröstande Kristus". En Kristustavla gav jag i många år juniorerna om de stannade kvar till 13 år.
6. Julkrubbor förekommer allt rätt ofta och av många olika typer. De får allt stå uppe en 3 - 4 veckor. Att ställa iordning dem hjälps nog alla åt med i familjen. Vi har rätt fina figurer, som konstnärinnan Ingrid Gövinger målat.

ACC. N:R M. 14151:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vanligare än krubbor är allt ett julbord med en kyrka. Vi har en kopia av Knislinge kyrka, som en av våra söner gjort. Juniorerna gör också små julkyrkor till försäljningarna.

7. Inte alls i samma utsträckning som förr. I gamla missionare-hem såg man ju ofta en bild på Waldenström. Men det har nog ansetts vara något av bilddyrkan. Man får inte hålla en människa så högt. Jag minns en gammal man som sade: Jag håller inte FW så högt. Det finns ju fler goda personer. Varför skulle jag just hänga upp honom.

8. Det kan väl finnas en och annan åldring, som har gömt någon sådan tavla. Men man ser dem aldrig. Det är litet för litet pietet i de här sakerna både i kyrkliga och frikyrkliga hem.

9. Nej, jag vet inget sådant, som jag kan erinra mig.

II. Bibel och Psalmbok

10. Familjebiblar är mycket vanliga. På många ställen är de ärvda. Min gamle fars har anteckningar om födelser och sådant. Viktigare händelser däremot antecknades i almanackan. Han lämnade efter sig alla almanackor sedan hans giftermål, och där var mycket anteckningar om både väsentligt och mindre viktigt.
11. Psalmboken används mycket. I om vi så får säga, sekulariserade hem, är det allt mycket lättare att hitta psalmboken än bibeln. Vi var för inte så länge sedan på symöte hos en fru här, som är med i vår syförening men annars inte tillhör församlingen. Jag var med för att läsa för damerna i stället för pastorn, som var förhindrad. Jag ville ju klart börja med något ur bibeln, men de kunde inte hitta någon. långt om länge fick de fatt på en dammig förstörd gammal bibel i en garderob, men det var t.o.m. gammalstavning. Ofta har man sångböcker från flera samfund. Det är ju det rätta att vara ett över gränserna. Vi har allt alla samfunds sångböcker och psalmboken med på en särskild hylla vid orgeln. Men någon gemensam

ACC. N:R M. 14151:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

läsning blir det inte mycket sedan barnen blev stora. Radion har ändrat det. Men radions morgonandakt hör vi ju på gemensamt och då är vi i stillhet. Det blir en stilla stund.

12. Det är mycket olika vi läser. Jag vet inte om jag kan säga något som är mer allmänt förekommande.

III. Särskilda anordningar i hemmet.

13. Nej, några hemaltare känner jag inte till.
14. Nej det är inte regel med en bestämd plats till bönevrå. Oftast, när husandakt hålles är det väl efter en måltid. Men det är inte ens ett bestämt rum. Det kan vara matsalen ena gången och sällskapsrummet andra gånger. Den enskilda andakten förrättar man också där det passar sig bäst för tillfället.
15. Adventsstake finns i alla hem. Vi har också en stor adventsljusstake

ACC. N:R M. 14151:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i missionskyrkan. Adventsstjärnorna i olika utförande som finns i fönstren i varje hem får man väl också se en mening i.

Om man har gott om utrymme förekommer det allt ljus och blommer vid en avlidens anförvants porträtt. Men det är nog inte på bestämda dagar utan mer oregelbundet. Tiden efter dödsfallet förekommer det nog ständigt på många ställen.

16. Missionssparbössor förekommer allmänt och till både inre och yttre mission. Men i 9 fall av 10 är det till yttre missionen. Sparandet måste vara regelbundet, annars skulle det inte bli så stora belopp. Här har vi totalt 90 inskrivna i församlingen, och av dem är inte alla aktiva. Men vi får in 3 à 4000 kronor vid sparbössetämningen annandag jul.

IV. Musikinstrument.

17. Om det finns instrument i hemmet eller inte beror väl på ekonomin och barnens musikaliska intresse. Men det är inte så värst många hem, som

ACC. N:R M. 14151:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

är utan instrument. Om inte annat har man i frireligiösa hem en gitarr. Men strängmusiken går tillbaka. Det är snart bara Frälsningsarmén som har den. Var orgeln står beror väl på utrymmet. Är man musikalisk så sjunger man nog ofta.

18. Ja, i ett och annat hem kan nog ett psalmodikon visas, men det finns ingen som kan hantera det.

19. (Jfr punkt 17)

V. Dop och vigsel i hemmet.

20. Dop i hemmen är ganska vanligt i våra kretsar. Men det förekommer också i missionskyrkan. Det är klart att har man en Kristusbild tar man fram den då, och ordnar det så där litet trevligt med blommor och ljus mest.

21. Vigsel i hemmen känner jag faktiskt inte till.

ACC. N:R M. 14151:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

VI. BLOMOR.

22. Något måste det naturligtvis ligga bakom palmerna. Det är ju de enda träd vi har i missionskyrkan. Men det har jag aldrig tänkt på.